

Going All In: Partnering with Hashem in Action and Attitude

פרשת נח, תשע"ט

(1) בראשית (נח) – פרק ט, פסוקים יח-כ

יח וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ, הַלִּצְאִים מִן הַתֵּבָה שָׁם, וְחָם וְיָפֶת; וְחָם, הוּא אָבִי כְנָעַן. יט שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים, בְּנֵי נֹחַ; וַיִּמְאַלְהָ, נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ. כ וַיַּחַל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה; וַיִּטַּע כָּרְם.

(2) זוהר – פרשת ויקרא

מכאן א"ר יוסי מאי דכתיב "וַיַּחַל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה" (בראשית ט, כ), ויחל כמה דאת אמר "לא יחל דְּבָרוֹ" (במדבר ל, ג) דאתעביד חול, איש האדמה דבגיניה אשתצאו בני עלמא דלא בעא רחמי עליהו.

(3) מסכת שבת דף י, דף קיט:

...מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית.

(4) תפארת שמשון – פרשת נח, עמ' צח-צט (ר' שמשון דוד פינקוס זצ"ל)

והנה ישנו הבדל יסודי בין פועל שעובד בעסק של אחרים, לבין מי שהוא שותף באותו עסק. לפועל אין כח לשנות דברים או לבנות ולהחריב חלקים מהעסק. לעומת זאת שותף יכול במעשיו לבנות את העסק, וכך גם להחריבו. יש לו כח ממש כמו בעל הבית.

הקב"ה נתן לנו שותפות בתוך העולם, שמעשינו יקבעו את המציאות. העולם בידינו, ממש כפשוטו. בעיקר על ידי תורה, יותר מכל דבר אחר. ע"י שמחפשים את האמת של תורה, אנחנו כביכול שולטים על התורה, קובעים את התורה.

הבדל יסודי נוסף בין פועל לשותף הוא, שלפועל בעצם לא איכפת מה קורה בעסק. הוא עובד את עבודתו ומקבל את המשכורת המגיעה לו לפי עבודתו. המשכורת שלו אינה משקפת כלל את מצב העסק, האם העסק בשפל או בעלייה. זה כלל לא משנה לו. הוא בכל מהרה ייבול את שכרו.

לעומת זאת אצל שותף המצב שונה לחלוטין. כשהעסק בשפל, גם הוא סובל מכך. לפעמים כשהעסק במצב ממש קשה, הוא עלול לסבול חרפת רעב! כי הוא שותף!

ומאידך, כשהעסק בעליה, הוא מרוויח. כשמגיעים לסוף השנה והמאזן מורה על רווחים - הוא מקבל חלק מהרווחים. שלא כמו פועל המקבל משכורת והולך - שותף מקבל אחוזים, לפי ערך העסק, מעל ומעבר לערך עבודתו.

מעתה נבין מפני מה באמת לא התפלל נח על בני דורו, שכן נח החשיב את עצמו בבחינת פועל, ממילא הדבר לא כאב לו. ובאמת למה שיכאב לו? כשפורצת שריפה בעסק, הדבר לא מטריד את הפועל. הוא את משכורתו יקבל בכל מקרה. נח עבד את הקב"ה בנאמנות. העולם נחרב? - זה לא עסק שלי, זה עסק של בעה"ב!

לעומת זאת הנהגת אברהם אבינו לא היתה כך. בברית בין הבתרים הודיעו הקב"ה: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם" (בראשית טו, יג) - כיון שכרתנו ברית והנך שותף ב'עסק', דע לך שהעסק הולך להיכנס לקשיים. כשהעסק יהיה בשפל, גם אתה תסבול מכך! זה לא היה תנאי בברית, אלא זהו החפצא של השותפות!

לכן, לפני שניגש הקב"ה להחריב את סדום הוא אומר: "המכסה אני מאברהם..." (בראשית יח, יז) - עלי להודיע לו שאני הולך להחריב את סדום, כי הוא שותף. ואכן אברהם אבינו החל לזעוק ולהתחנן עליהם, כי הוא הרגיש שייכות לענין, ואילו נח לא התפלל על דורו ולכן נקרא המבול על שמו, "כי מי נח זאת לי" (ישעיה נד, ט).

5) רש"י – פרשת נח, פרק ו, פסוק יד

עשה לך תבת - הרבה ריוח והצלה לפניו, ולמה הטריחו בבנין זה? כדי שיראוהו אנשי דור המבול עוסק בה מאה ועשרים שנה ושואלין אותו מה זאת לך, והוא אומר להם עתיד הקב"ה להביא מבול לעולם, אולי ישובו:

6) בראשית (ויצא) – פרק כט, פסוקים ד-ז

(ד) וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחִי מֵאִין אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מִחָרָן אֲנַחְנוּ:
 (ה) וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲיִדְעֶתֶם אֶת לָבָן בֶּן נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדַעְנוּ:
 (ו) וַיֹּאמֶר לָהֶם הַשְּׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם וְהִנֵּה רָחֵל בֵּיתוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן:
 (ז) וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל לֹא עֵת הָאֶסֶף הַמִּקְנֵה הַשְּׂקוֹ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ:

7) בראשית – פרק ג, פסוק א (ע"פ ספר חידושי הלב)

וְהִנָּחֵשׁ, הִיָּה עָרוֹם, מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר עָשָׂה ד' אֱלֹקִים; וַיֹּאמֶר, אֵל הָאִשָּׁה, אַף כִּי אָמַר אֱלֹקִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן.

8) ספר יונה – פרק א, פסוק ג

וַיִּקֶם יוֹנָה לְבַרֵּחַ תַּרְשִׁישָׁה, מִלְּפָנֵי ד'; וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֲנִיָּה בָּאָה תַרְשִׁישׁ, וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לְבוֹא עִמָּהֶם תַרְשִׁישָׁה, מִלְּפָנֵי ד'.

9) רש"י (שם)

ומה ראה יונה שלא רצה לילך אל נינוה אמר העכו"ם קרובי תשובה הם אם אומר להם ויעשו תשובה נמצאתי מחייב את ישראל שאין שומעים לדברי הנביאים: